

ESTERHÁZY PÉTER

„4”

Azt kérdi a 4 esztendő, Zsófia névre keresztelt, Zsozónak hívott lányom, hogy mi leszek, ha nagy leszek. Eltűnődöm ezen, tényleg, hogy is LESZ ez... Azután kicsikét alattomosan azt válaszolom, ha nagy leszek és szerencsém lesz és nagyon összeszedem magam, akkor Zsozó leszek.

Vigyorogni kezdett. Ne vigyorogj, fiam, ez rád is vonatkozik; ha szerencséd lesz, te is Zsozó leszel (és kizavartam a szobámból).

Igaz így ez? Vagy csak egy apa(féle) próbálja lekenyerezni gyermekét – szokása szerint saját magával? (Micsoda *kímélő* koszt?) Mi az, amit irigyelünk a gyerekeinkben? A jóság? Nem. A gyerekek nagyon is kegyetlenek tudnak lenni, igazán rosszak. A büntelenség? Ez ügyben – bocsánat a laza fordulatért – eggyel följebb illetékesek. A szenvedés hiánya? Ez kicsit jobb, bár ezt meg a gyerekektől kéne kérdezni, félek, a szenvedésre ők is érettek, nincsenek itt felnőtt-előjogaink.

És azt sem szeretem, ahogy gyors kézzel előrángatunk szavakat, a „gyermeki rácsodálkozást” (sőt és persze: rácsudálkozás!), a „gy. játékoságot”, a „gy. ártatlan-ságot”. Azt hiszem, nem úgy van, nem úgy *szépen*, hogy gyermekségünkben elérnénk valamilyen csúcst, s onnantól, ki gyorsan, ki kevésbé, rohanunk alá romolva.

Mert romlunk és épülünk. Van, amit most tudok 36 évesen, és tavaly még nem tudtam, és van, amit 20 évesen tudtam, és most már nem tudom, legjobb esetben, munkaköri kötelesség, emlékezem. – És egyébként is a gyermek az, aki még nem kész, aki befejezetlen, és „esztelenség tapad az ifjú szívéhez”, „szeszély a törvénye”, és „szilárd nevelés híján sodródik a megtévesztő emberi tanítás és a tévedésbe ejtő ál-nokság minden szelével”.

Mégis: gyermeknek lenni kiváltságos pillanat. Gyermeken, aki tehát birtokolja a gyermeket, apai tapasztalataim szerint, a 4 év körülit érdemes értenünk. Előtte ez többé-kevésbé mérhetetlen, utána ki ilyen lesz, ki olyan. De abban a négy esztendőben, mintha volna valami személytől független tudás, mondanám zsenialitás. Zseniális, vagyis ép. És személytelen, vagyis nem azért ép, mert okos, tehetséges vagy jó vagy akármiféle volna, hanem azért, mert ilyen az *ember*. Minden ember. Hogy látunk egy ép pontot a teremtésben (amint iszkol kicsit megfélemlítve ki a szobából). Később, máskor is vannak ilyen pontok, de az rendszerint komoly munka, adottság és adomány eredménye.

Ami engem illet: Mikor gyermek valék, úgy szóltam, mint gyermek, úgy gondolkodtam, mint gyermek, úgy értettem, mint gyermek. Minek utána pedig elértem a férfikort, elhagytam a gyermekhez illő dolgokat. Mert mostan látunk tükör által és homályos beszéd által. – Itt tartok.

De a 4 éves, zseniális gyermek egy másik mondatot emel ki a Bibliából, egy mondatot, melyről lelkiismeretfurdalásosan szeretnénk megfélemlkezni, betemetve társadalmi és személyes létünk törmelékével, az európai felnőtt kelet-európai mélabús és színes panaszkodásával. A mondat a Teremtés Könyvéből való. Hogy Isten látta, hogy nagyon jó mindaz, amit alkotott vala. Szóval: jó.

Nem csoda hát, ha oly lázasan kutatjuk vagy ellenkezőleg, lázasan tagadjuk, háritjuk a bennünk lévő (születő és elhaló): Zsozsót.

Az épséget és szabadságot.